

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2 an c. 2.50
pentru
România și Streinatate
Pe an cor. 10.—
— Un nr. 10 fill. —

OLTEANUL

INSERTIUNI:

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:

Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47. (casele I. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat. —

Apare în fie-care Joi seara, sub
direcția unui comitet de redacție.

ADMINISTRAȚIUNEA:

Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47. (casele I. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat. —

Folosul ziarelor
la poporul nostru.

Multe sunt căile și mijloacele prin cari poate ajunge un om la cultură și lumină. Copilul mic este slab și neajutorat, după ce însă să mărește prinde putere, să desvoaltă, tot așa și un popor lipsit de cultură, este slab și neputincios, pe când un popor civilizat și luminat, privește nepăsător în fața pericolelor ce ar cuteza a-l amenința — și ajunge a stăpâni peste celelalte națiuni ce îl înconjură. Primul rod educativ în viața omenească îl are familia.

Familia este școala cea dintâiu care are menirea să sâdească sentimente nobile în inima copiilor nevârștici. Rolul mamelor în educațiune este mai greu decât al învățătorilor și răspunderea lor în viață este *indeșită*.

A doua treaptă educativă este școala; școala vie. Nu este aici locul a discuta pe larg despre importanța școlii, pentru că cadrele unui articol de ziar nu îngăduie aceasta.

La poporul nostru vedem, cum fiilor după terminarea claselor elementare, părinții în cele mai multe cazuri își țin copiii acasă folosindu-i la diferite lucrări economice sau lăsându-i în *măna sorții*. În astfel de împrejurări copiii pierd în curând toate cunoștințele câștigate pe băncile școlii — ba adesea ajung în *societăți rele*, încep a desprețui și hulii pe aceia, cari s'au trudit a le deschide ochii minții.

Pentru încungiuarea acestui rău, ar fi bine și cu cale, ca în fiecare comună să fie înființată *societate de lectură*, unde să fie invitați tinerii a-și petrece timpul liber cu cetitul de cărți folositoare, înmulțindu-și astfel capitalul cunoștințelor.

Cel mai puternic mijloc pentru răspândirea culturii în poporul nostru îl află în *cetitul ziarelor*.

Ziarul este un povățuitor nedespărțit al omului, el este chimvalul ce răsună peste mări și țări, ducându-ne și

aducându-ne vestile din lumea mare. Datoria principală a ziarelor nu este numai aceea a ne ținea în curent cu faptele și întâmplările din diferitele țări, ci ele trebuie să ne prezinte totdeauna un material ales, pe care *cetitorul să-l poată exploata în folosul său*. Încă din cele mai vechi începuturi, *scrierile ziarelor* au ținut într'acolo a a *îndrepta voința* oamenilor de bine și a le arăta căile ce duc către pragul desăvârșirii.

Sobolul minții omenești caută în continu a născoci stări și lucruri pe cari nu le cunoaște, ținând fibrele minții în neîncetată lucrare. Țările cu civilizație veche ca de pildă Franca, Germania, Anglia nu să mai mulțămesc cu apariția ziarelor odată la zi, ci au făcut, ca pe zi să apară de 2 ori și chiar de 3 ori o parte din jurnalele lor.

La noi — grație cărturarilor dornici de înaintare — încă apar un număr respectabil de ziare, durere însă, că o parte din ele, cari pretind a fi pentru popor, sunt scrise în așa fel, că stau departe de *priceperea poporului nostru*. Este știut, că un lucru numai atunci ne poate atrage, când îl înțelegem.

Popoarele cari stau în fruntea civilizației, cum sunt cele amintite mai sus, să disting prin numărul extraordinar de mare al cetitorilor, cari cu o râvnă continuă și cu o dragoste ce crește mereu, caută să se pună în curent cu toate manifestările oamenilor, cari lucrează într'un fel sau altul, la progresul omenirii.

Cultura unui popor atârână delu numărul celor cari cetesc — zice un învățat francez.

Poate fi oare hrană mai bună pentru sufletul nostru și este plăcere și mângăere mai mare în spinosul drum al vieții, ca puțința de afla tainele științei, a înțelege invențiile, de a ne înălța sufletul prin cetit, pe toate culmile închipuirii poezilor, filosofilor etc.? Cetitul de ziare bune va deschide larg toate căile acestea.

N. Hamsea.

Ceva despre credit.

Când vorbim despre credit în-dată îi vine și celui mai simplu om în minte, că ce este creditul, de unde a venit, adecă unde s'a înrădăcinat mai întâiu creditul și pe ce să bazează creditul.

În viața de toate zilele cei mai mulți oameni să ajută (împrumută) unul pre altul cerând pentru aceasta ceea ce ia dat înapoi, apoi și ceva recompensă la tot cazul, căci fie împrumutul acela de ori și ce natură, bani, naturalii etc., în vremea ce'l folosește cel ce'l împrumută lucrul acela l'ar putea folosi și proprietarul adevărat al lucrului respectiv.

Dar proprietarul renunță la lucrul său punându-și încrederea în cel ce împrumută, că la vreme el îi va putea reînapoia lucrul împrumutat cu do-bândă.

Așa dar aici cel ce împrumută „Debitorul”, să bucură de un favor așa numit credit, din partea celui ce'l împrumută, adecă a „Creditorului”.

Din aceasta să vede, că creditul nu e altceva decât încrederea ce și-o pune o persoană în cealaltă, că aceia va putea satisface datorinței sale. În mod obiectiv creditul este un mijloc prin care cel sărac dar cuminte și cu chibzuială în afaceri, să se înavuțască.

La oferirea creditului vin în combinațiune mai multe lucruri și anume: e cineva om avut care poate satisface datorinței luate asupra-și cu ocaziunea aceea când i s'a deschis credit, e cineva om de omenie care vrea să-și îndeplinească datorința și în urmă legile țării sunt corăspunzătoare, destul de stricte, ca să'l constrângă pe debitor la împlinirea datorințelor sale.

Pentru lărgirea creditului e necesar Capitalul adecă banii, căci numai atunci ofere cineva credit, când el are prea mare capital pe care el altcum nu'l mai poate folosi, deci îl pre-dă acela altora ca aceștia să'l folo-

sească, de aceea vedem în primul rând, că acolo s'a dezvoltat creditul unde sunt capitaliști cei mari în Franca, Anglia și în Statele unite. Pentru dezvoltarea și lărgirea creditului e de lipsă dezvoltarea industriei și a comerțului o țară fără industrie și comerț e și fără credit. Simțul de drept adecă aceea, că ce este al meu e al meu și ce este al tău e al tău, încă ponderează în dezvoltarea creditului, de oare-ce toamai pre încrederea ce o punem în debitor să bazază creditul.

De aceea și procentele pre lângă cari să ofere creditul sunt mai mici în țările unde simțul de drept e mai dezvoltat, spre ex. în Anglia.

În țările unde simțul de drept e mai puțin dezvoltat și condițiile de credit vor fi mai grele și și procentele pe lângă cari să oferă creditul sunt mai mari spre ex. în Statele din sudul Americii sau în Statele din Africa.

Dar să aruncăm o privire asupra creditului ce i să oferă poporului nostru și în deoseb. țaranului și asupra creditorilor lui, să judecăm obiectiv și să aducem concluziunile după cele zise mai sus.

La poporul nostru din Transilvania și Ungaria creditul este de tot puțin dezvoltat, cee drept prin înființarea continuă de bănci, prin orașe și sate începe a să deda și poporul nostru încetul cu încetul cu creditul. Dar dacă vom fi cu luare aminte la profitele cele mari ale unor bănci, cu deosebire dela sate vom vedea, că acolo creditul a fost întins țaranului numai pre lângă procente foarte înalte, ceea ce este în detrimentul țaranului și prin urmare a poporului nostru.

Dar afară de creditul cel oferă băncile noastre românești, care mai mult sau mai puțin totuși este în folosul poporului nostru, este de a să face deosebire de creditul ce îl dau țaranului nostru ovreii uzurari, cari sug și storc puterea și sudoarea bietului popor.

Cunosc destule cazuri unde jidanul a venit cu razele (bulendrele) în spate în sat, și peste câțiva ani o ajuns boeriul satului prin vinderea alcoolului stricacios la poporul nostru.

Cauza a fost și este, că ovreul să folosește de simplitatea bietului țaran și îi dă rachiul să beie pe credit, iar când trebuie țaranul să plătească îi predă conturi cari nici decum nu corespund adevărului care sau de le plătește să înavuțește respectivul jidan și dacă nu le poate plăti pe câți-va gologani îi ia moșia bietului țaran. La aceștia așa dară creditul nu a fost și

nu este alt ceva decât un izvor de a să înavuți.

În timpul din urmă a început a se dezvolta creditul tot mai mult și la poporul nostru prin înființarea de casse sătești sistem „Reiffeisen” cari totuși au scăderea de a nu fi condusă așa unitare ca băncile, degenerază dela scopul lor prin oferirea creditului în măsură prea mare, de unde provine lipsa de bani și la acestea casse sătești ca și la băncile (resp. societățile pe acțiuni) mai mici, cari totuși voind a satisface împrumutată ele cu % mari, iar creditul ce îl oferă clientelei este cu % și mai mari, toamai de aici provine, că aceste casse nu vor avea mare viitor nici la noi, cași în Anglia, unde a fost leaganul lor.

Acestea ar fi cazurile în cari țaranului nostru îi este oferit creditul în bani, dar să vedem cum stăm cu creditul ce i să oferă țaranului nostru pe alte căi. Cum stăm cu creditul ce îl oferă unele firme mari, când țaranul își aduce mașine de îmblătit, de sămănat, pluguri etc. Acestfel de credit e tare potrivit cu capacitatea de a răspunde datorinței luate asupra-și prin primirea creditului, numai cât une-ori nu e de o durată destul de lungă, ceea-ce ar trebui să fie, căci numai astfel corespunde cerinței ce țaranul își pune în atare credit, după-ce folosirea respectivei mașini numai în decurs de ani îndelungați poate aduce atâta, cât să poată fi replătită.

Acestea ar fi instituțiunile cari oferă credit țaranului nostru cu avantajele și scăderilor lor.

După-ce însă la noi creditul e oferit totdeauna cu condiții grele și pe lângă procente înalte, vrând ne vrând trebuie să recunoaștem, că ne aflăm într'un stadiu de tot începătoriu al creditului, vrând ne vrând trebuie să recunoaștem, că la noi simțul de drept nu e tare dezvoltat, nu avem capitaliști mari și mai presus de toate nu avem industrie și comerț cari lucră la dezvoltarea creditului, de cât numai tare neînsemnate.

Modificarea viitoare a dărilor noastre

Darea întreprinderilor obligate la publicitate o norma până acuma articolul de lege XXIV din 1875. Cu începere din 1 Ianuarie 1911 le va norma articolul VIII din 1909, dacă legea va intra în vigoare.

În cât privește băncile, deosebirea între legea veche și cea nouă o lămurește foarte scurt și precis Vas Sándor, secretar de bancă în Békéscsaba, în „Pénzintézeti Szemle” (Nr. 10—1909).

Problema fiind de actualitate mult mai mare pentru institutele noastre, decât să credem, că am desbătut-o destul, redăm articolul d-lui Vas, în succesiunea generală

a ideilor sale, clarificate cu exemplu, spre înțelesul tuturor.

Deosebirile principale între dispozițiile legii vechi și dispozițiile legii nouă sunt:

După legea veche, darea se statoria după venitul mijlociu din ultimii trei ani. Legea nouă, în §. 13, statoroeste ca bază a dărei, venitul din anul ultim (adecă precedent).

Darea de interese se reduce dela 10% la 5%.

Până acuma aveam dare de regie (üzleti adó), și dare suplimentară de venit (jövedelmi pótdó); de acum înainte vom avea dare de câștig (kereseti adó) și dare de venit (jövedelmi adó).

Fasiunile de dare le făceau până acuma direcțiile băncilor, cu semnarea obicinuită a firmei. De acum înainte, direcțiile trebuie să încredințeze în tot anul, pe unul dintre procuriști, cu redactarea fasiunii. Fila de imputernicire se va acude la coala de fasiune. În cazuri dubioase sau nelămurite, când datele din fasiuni nu satisfac pe deplin, ori nu sunt destul de evidente: direcțiile finanțare sunt îndreptățite să-și întregească informațiile deadreptul din cărțile institutelor.

Se normează pozițiile, ce se pot detrage dela darea de câștig și dela darea de venit. În exemplele dela vale le examinăm punct de punct.

Darea de câștig după beneficiile dela orice întreprindere lucrativă, ale direcției, comitetul de revizie și comisariilor de zi, se statoroeste în 10%, în loc de 4 și 5 ca până acuma. Din contră, vor avea favor însemnat funcționarii și toți împiegații, a căror tantieme vor fi taxate numai cu dare de venit, în timp ce până acuma erau supuse dărei de 10 la sută și celei suplimentare de venit. Altă inovație importantă e, că urcarea ori scăderea cursului la efecte nu va avea nici o influință asupra statoriei de dare, dar pierderea reală de curs se va putea detrage retroactiv pe 3 ani; de asemenea pierderea de curs la realizarea faptică a efectelor. Sub pierdere de curs se înțelege, firește, vânzarea pe preț mai mic decum a fost prețul de vânzare.

La statorirea dărei de venit, se pot detrage 3½% din capitalul social, apoi dividendele primite după acțiunile întreprinderilor din patrie. Venitul dela alte efecte nu e liber de darea aceasta.

Dare suplimentară de venit plătesc și acei funcționari, cari primesc un salariu (ori pensiu) mai mare de 7000 coroane la an.

În locul unei fasiuni, ca până acuma se vor face două: una pentru darea de câștig, a doua pentru darea de venit.

Pentru a fixa mai bine cele zise până acuma, iată exemplul lui Vas, analizat atât din punctul de vedere al dărilor vechi, cât și al dărilor nouă.

Un institut finanțiar, al cărui venit brut anual, conform bilanțului, face cor. 740,000, poate să scotă de sub dare următoarele poziții (după legea veche, articolul XXIV din 1875):

1. Profitul transportat din anul precedent K 4,700. —

2. Spesele de regie, în cari se cuprind speșele de birou, salariile funcționarilor, plățile făcute la fondul de pensiu, în locul funcționarilor, plățile date pensionarilor, conform conspectelor speciale pentru fiecare categorie K 51.155. —

3. Venitul provenit din avere taxată cu dare de pământ, ori dare de casă cor. 6,690.—

4. Interese libere de dare, precum: interese restante din bilanțul precedent; interese transitoare pentru bilanțul următor; interese de efecte cor. 65,000.—; 70% din interesele convenite după depuneri proprii la alte bănci (în cont-curent) K 350.—

5. Interesele achitate după capitaluri străine, plasate la institut, precum: interese la depuneri, interese la reescont cor. 431,200.—

6. Sumele amortizate din pretensiuni dubioase cor. 40.—

7. Tantiemele și marcele de prezență, normate în statute cor. 28,340.—

8. Darea de interese, plătită conform articolului de lege VII din 1883 coroane. 19,800.—

9. Chiria sucursalelor cor. 580.—

10. Chiria localului avut în casa proprie cor. 5,000.— În total cor. 612,855.— care scăzut din profitul brut de coroane 740,000.—, ne dă un venit de coroane 127,145.— supus mai întâi la 10% dare de regie cor. 12,714,50, apoi la darea de câștig clasa III pentru casă și tantieme cor. 4,000.—, total 16,714,50, în fine la darea suplimentară de venit, care face 35% din suma dărilor precedente, adică cor. 5,950.—, deci toată darea către stat, după legea veche, face cor. 22,664,50.

*

Acum să vedem cum se vor modifica pozițiile precedente, după legea cea nouă: Vom scădea:

1. Profitul transportat din anul precedent cor. 4,700.—

2. Spesele de administrație coroane 12,800.—

3. Venitul din averea taxată cu dare de pământ cor. 6,690.—

4. Interesele scutite de dare coroane 65,000.—. Interesele convenite după depuneri proprii, plasate la alte bănci, în cont-curent. Legea cea nouă le scutește toate

de dare, iar nu numai 70%, ca legea cea veche cor. 500.—

5. Interesele după capitaluri streine cor. 431,200.—

6. Ca un avantaj important față de legea veche, articolul VIII din 1909 admite ca competențele plătite pentru Camera de comerț și industrie; echivalentul și taxele de asigurare; dările către Stat și comună! dările și competențele plătite pentru funcționari, conform obligamentelor statutare — toate acestea se pot detrage din profitul avut (până acum nu se puteau) cor. 5,000.—

7. Amortizările din pretensiuni neincassabile cor. 40.—

8. Tantiemele și marcele de prezență statutare cor. 28,240.—

9. Iarăși ca avantaj, legea nouă admite, ca sumele întrebunțate la dotarea fondurilor de rezervă să fie scutite de dare cor. 3,824.—

10. După ce darea de interese se reduce la 5%, poziția aceasta scade la jumătatea sumei corespunzătoare după legea veche (desavantaj) cor. 9,900.—

11. Chiria localelor pentru sucursale cor. 580.—

12. Chiria localului propriu (din casa proprie) cor. 400.—. Aici iarăși avem un desavantaj. Adecă legea cea nouă dispune, că dacă în loc de dare de chirie se impune dare de apartamente (házostály adó), ceea ce așa se face când e vorba de apartamentele locuite de proprietar, atunci ca venit de chirie se poate detrage numai suma, după care s'ar veni atâta dare chirie, cât face darea corespunzătoare după apartamente.

13. La emisiuni nouă de acții se pot detrage sumele încasate peste valoarea nominală.

14. Spesele de fondare.

15. Ca avantaj însemnat trebuie să amintim, că acele pierderi și spese, cari altfel ar fi îngreunat contul general de regie, dar s'au luat din fondul de rezervă

supus la dare, de acum înainte vor fi scutite de dare.

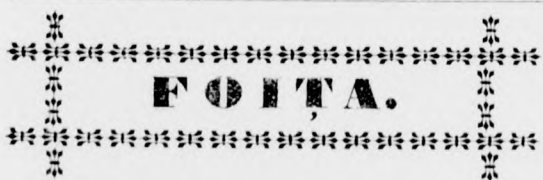
Suma totală cor. 607,324.—, din care scăzându-o, din profitul brut de coroane 740,000.— rămâne de taxat cu dare de cor. 132,676.—, 10% dare de câștig face cor. 13,267,60, darea de venit după specificarea de mai jos cor. 11,588.—. Toată darea către Stat, după legea nouă cor. 24,855,60, în raport cu darea de până acum de cor., 22,664.—, arată o îngreunare de cor. 2,191,60.

Dacă s-ar putea detrage și darea de 5% după interesele (K 10,000) la capital (ceea ce nu reiese destul de evident din lege), atunci darea totală ar fi mai puțină cu cor. 500, adică drept rezultat final, însărcinarea totală peste cea veche ar fi numai cor. 1,691,60, în loc de cor. 2,191,60.

*

Dare de venit e normală în §-ul 19 al legii din 1909, în sensul căreia, din profitul brut de cor. 740,000 se pot scădea:

Profitul reportat, amortizările din mobilierul și aranjamentul biroului; darea după salariile funcționarilor. competența de Cameră, echivalent, etc., cari se pot detrage și dela darea de câștig. Chiria localelor pentru filiale; contrib. la fond. de pensii, pensiunile plătite; salariile funcționarilor; darea de câștig; interesele după acțiunile dela institute din patrie (aici e un desavantaj, că interesele de scrisuri fonciare și de alte efecte, nu sunt scutite) 3½% dela capitalul social; interes-le îngreunătoare; tantiemele; dotația fondului de pensii; pierderea de 3 ani la vânzarea efectelor: total c. 590,000.—, față de cor. 740,000.—, restul de cor. 150,000.— cade sub dare de venit, anume de 5 la sută cor. 7,500.—, 10% dare de câștig a tantiemelor direcțiunii cor. 1,700.— darea de venit după aceleași tantieme (a se face conspect pentru fiecare membru) cor. 204.—. Idem după tantiemele comitetului de revizie cor. 20.—. Darea de venit după salariile funcționarilor și a tantiemelor lor cor. 1,300.—. Darea de chirie (14% unde numărul locuitorilor trece de 15,000),

Când cuget...

*Când cuget la tine, popor obidit
Sub greul vieții amare,
Durere adâncă cuprinde-mă atunci
Și-o jale nespūsă de mare.*

*Și gânduri să sbat sub fruntea 'ncrețită
Ca vuetul apelor multe
Și'n sgomot în poarta gândirei lovesc
Simistru cu degete crunte.*

*Mi teamă de ele, mi groază să las
Pribeg în lume să plece,
Ca nu cumva 'n flacări s'aprindă întreg
Pământul pe unde vor trece.*

Iovu.

Impresii de călătorie.

Urmare și fine.

Zis și făcut! După 15 zile mă aflam iarăși la Hârșeni, de data asta însă eram însoțit de soție. Am ajuns seara acolo, și

am tranșat cu afacerea în aceeași seară dându-o în antrepriză vechiului comerciant pentru câțva timp. *

În dimineața următoare după ce am fost petrecuți de domnul Victor Marhao, de domnul subnotar al cărui nume l'am uitat, însă ca e un om cu bunăvoință, avem dovada aceea, că ne-a oferit casa Dsale, unde am dormit peste noapte, pentru ceea ce îi mai aducem prin aceasta încă odată mulțumirile noastre și lui dl inv. I. Nistor, în cari am găsit nește persoane cu simțuri nobile, gentili, oameni cari sunt înzestrați dela Dzeu cu voința de bine, ne-au pus la dispoziție o trăsură (poșalion) care să ne transpoarte la Făgăraș. Ne-am luat rămas bun, mai adaugând dl notar Marhao, că le-am face o onoare dacă am întreprinde afacerea în comuna dlor. Răspunzându-le, că și noi ne-am simțit onorați în mijlocul dlor, am plecat.

Ca vizitiu pe trăsură era o femeie a unui locuitor din aceeași comună, proprietarul trăsurei. O femeie în etate de vre-o 40 de ani, de o statură mijlocie, robustă, în trăsurile feței sale să citea sănătatea cea mai deplină.

I-am pus câteva întrebări, între cari și aceea: că unde să află bărbatul Dsale, că trebuie să se deranjeze Dniaei dela gospo-

dăria casei, să meargă cu noi de poștă? Imi răspunde următoarele: O domnule, apoi doar și lucru ăsta e tot gospodărie de casă, bărbatul meu să afli în luncă la coasă, și n'a putut să strice o jumătate de zi pentru 2 coroane, de oarece acum e în toiul lucrului. Eu după ce mă întorc dela Făgăraș, mă duc la dânsul, usuc fânul care'l cosește până la amiază și pe urmă pe seară l'aducem acasă.

Să vedea în această femeie o gospodină harnică, și deșteaptă.

Să dea Dumnezeu ca în toate ținuturile românești să găsim numai asemenea femei vrednice de gospodărie.

După o oboseală de ½ oară pe drum pe o căldură foarte mare am intrat în Făgăraș, scopul călătoriei mele.

Am intrat în prăvălia d-lui I. Peia marelui comerciant român, unde a rămas soția în așteptare, până m'am întors dela mult dorita vizită pe care am făcut-o On. Red. a foaiei „Olteanul“.

De prima dată am intrat în localitatea tipografiei, neștiind unde să află biroul. Aici găsesc pe Dl șef Redactor o persoană simpatică și binevoitoare. Mă recomand și numai decât avizează pe domnul Constantin Pop Redactor proprietar al foaiei, tot atât de binevoitor, mă conduce în biroul Redacți-

% de deteriorare cor. 800.—. Darea de apartamente cor. 50.—. Darea de venit după pensiunile plătite cor. 14.—. Toată darea de venit cor. 11,578.—

Vedem din cele precedente, că baza dării o formează venitul anului de gestiune. Sub raportul acesta e deosebire. bunăoară, între legislația noastră și cea germană. În Germania se consideră excedente de bilanț (Die bilanzmässigen Überschüsse) ca bază pentru satorirea dărilor. Prin excedent de bilanț se înțelege după toată probabilitatea, sporul curat de avere, ce reiese din bilanțul de încheiere comparat cu bilanțul de deschidere. Sporul acesta însă nu cadrează totdeauna cu venitul curat.

Vedem, mai departe, că între venitul brut și venitul supus dării trebuie să facem deosebire. Legile dispun, ca din profitul brut (Creditul contului, Pierdere și Profit), ce poziții putem scădea. Restul formează baza de dare.

(„Rev. Econ.“)

Ziua împăratului.

Aniversarea nașterii Majestății Sale împăratului a fost serbată de toată suflarea supusă gloriosului nostru împărat și rege.

În dimineața zilei în toate orașele să auzea bubuitul tunurilor etc. în toate orașele și satele s'a serbat serviciul divin, ca bunul Dumnezeu să ni-l țină încă mulți ani.

În Budapesta ministrul președinte Khuen a dat un banchet în onoarea Majestății Sale, la care au fost invitați toți miniștri, secretarii de stat și toate notabilitățile din capitală, între alții a fost invitat și părintele Bogoeviciu, protopopul gr. or. român din Budapesta.

unei, unde în câteva minute apare și venerabila Doamnă Pop, întreținându-ne câteva minute într-o convorbire scurtă neavând alte lucruri de rezolvat. Salutându-i și luându-mi rămas bun am plecat, cu sufletul plin de mulțumire, că dorul spre care țintea inima mea l'am îndeplinit.

De aici trec iarăși în prăvălia Dlui I. Peia, de unde iau pe soția, și am mers să luăm ameazi.

Eșisem tocmai dintr-o prăvălie cu încălțăminte de unde mi cumpărasem o păreche de ghete galbene; numai iată ne întâlnim cu doi bărbați inteligenți. Cine erau? Era dl învățător din comuna Perșani, Petru Macedon cu care aveam cunoștință, și care este un român cu sângele infocat pentru națiune, cu ardoare de neam, fiind însoțit încă de un domn învățător anume Filon Flucuş din comuna Șinca nouă. Ne stringem mâinile cu bucurie, de dragoste, că ne-am întâlnit, și ne invită, la câte un pahar de bere la restaurantul Dlui Sorea urmând, ca de acolo să mergem cu toții la gară. Iată-ne ajuns la restaurantul Dlui Sorea, să cer câte un pahar de bere, de persoană, dar spre uimirea mea, deși restaurantul e românesc, totuși chelnerul vorbea stricat românește așa că la comanda noastră răspunde — „minchenashi” În interval mai sosește un

Mai majestos a decurs însă serbarea aniversării Majestății Sale în Icschl, unde toate casele au fost împodobite cu steaguri și flori și unde au venit toți archiducii, archiducesele, ducii, ducesele, principii și principese, să-i gratuleze Majestății Sale la ziua nașterii a 80-a.

În ziua de 18 August s'a predat în Icschl în prezența curții Domnitoare de micii duci și ducesele aflătoare acolo o pieză teatrală a principesei Maria Valeria, „Omagiul florilor de Alpi”, după sfârșitul piesei la care Majestatea Sa încă era de față, i-a îmbrățișat cu căldură pe baeti și i-a sărutat, mici duci și ducesele l'au acoperit cu flori pe Maj. Sa.

La 4 oare după ameazi a sosit acolo și moștenitorul de tron Francisc Ferdinand cu soția sa, ducesa Sofia de Hohenberg spre a-i gratula Maj. Sale de ziua nașterii.

Sara orașul a fost iluminat feeric iar cei mai mulți din membrii familiei Domnitoare s'au preumblat amestecându-se cu publicul ce bășbia pe stradele orașului.

Chiar și colonia austriacă și ungără din București încă a serbat în mod solemn această zi a nașterii Maj. Sale.

Majestatea Sa împăratul deși la adânci bătrânețe să simte tare bine și e vioi.

alt Domn învățător anume Ioan Păcală, dintr-o comună din ținutul Sibiiului între conversațiile cari le-am avut a fost și aceea, care interesează pe oricare român, și pe care a deschi-s-o Dl Macedon arătându-ne în comunicarea Dsale terorismul care a domnit în timpul alegerilor din Făgăraș din acest an; și cum unii inteligenți români a purces pe cale greșită, uitându-și de datoria ce o are față de înșiși persoanele lor, precum și față de neam.

Mai mult s'ar fi discutat, dacă dl Sorea, pe care l' făcusem atent mai înainte, nu ne aviza, că a sosit omnibusul, cu care am plecat la gară.

Stând pe peronul gării în așteptarea o doamnă să preumbla cu o domnișoară mică de mână, a cărei figură îmi venea puțin cunoscută, însă nu puteam ști de unde.

Scosesem bilete numai până la Șinca veche, de unde urma să mergem în Perșani.

În cupeul în care eram ne mai însoțea și domnul Papp István profesor gimnazial de stat din Făgăraș, care mergea spre Brașov și cu care domnul Macedon vorbea ungurește. Eu deși nu știu să conversez ungurește totuși am înțeles, că discutau despre evenimentele petrecute la alegeri, și

NOUTAȚI.

Cătră cetitori.

Împlinindu-se jumătate anul, rugăm pe acei iubiți cetitori ai noștri, cari de un an și jumătate și de un an primesc foaia noastră, dar încă nu au plătit-o, să facă bine să ne trimită banii.

La mulți cetitori de ai noștri, li-a expirat abonamentul. Noi totuși li-am trimis foaia regulat și i-am provocat ca să ni trimită abonamentul, pentru că suntem convinși că nimeni nu așteaptă ca să capete foaia în cinste atunci, când fie-care român știe, că noi nu avem bogății, nu avem fonduri, ci bogăția noastră este sprijinul cetitorilor noștri și munca zilnică.

Noi în fie-care săptămână trăbue să plătim posta, spesele foi și astfel suntem siliți a ne ruga de toți acei cetitori ai noștri cari încă nu ni-au trimis banii pentru foaie, ca să-și aducă aminte de noi și în decurs de 8 zile să ne trimită banii.

Dacă nici până la acest termin nu vom fi în regulă, atunci suntem siliți a păși cu alte mijloace.

Prețul de abonament să vede în fruntea foaiei.

Pe datorie foaia noastră nu să va mai trimite nimănui că cu nimica nici moartea nu vine.

Administrația „Olteanul”.

— Oaspeți distinși în Făgăraș. Sâmbătă după amiază în 20 l. c. în trecerea prin Făgăraș, a dlor, Crețulescu președintele societății istorice românești și cu dl Dimitrescu secretarul acestei societăți, sub conducerea dlui vicariu Macaveiu a vizitat biserică gr. cat. din loc, vechia și marea însămnatate

în al doilea rând cum erau tratați la deprimerea de arme.

De la Șercaia ne-a mai însoțit o dșoară anume Roza Fedak, care la prima impresie ce a avut-o asupra mea, cugetam că e o română. Avea cunoștință cu dl Macedon, și vorbea o frumoasă limbă românească.

La Șinca veche ne-am coborât din tren și peste deal la stânga cum mergeam dela Făgăraș spre Brașov să află Perșani. Ne-au făcut plăcere cum era scara răcoare să mergem pre jos. Într-o jumătate de oră am fost în Perșani și în fine în casa amicului nostru dl Ioan Boita, comerciant acolo.

Bucuria că ne-am mai întâlnit încă odată ne-a fost mare

În urmă am petrecut până noaptea la 3 împreună cu întreaga familie. În ziua următoare ne-au însoțit până la gară la Șinca veche atât amicul meu, cât și soția sa doamna Boita, o femeie bună și foarte simpatcă și ambii binevoitori, punându-ne trăsura dlor la îndemână. Iar la gară ne-am luat rămas bun.

Ne-am despărțit cu lacrimile 'n ochi, și am plecat spre Brașov, de unde apoi la București.

București, 18/31 Iulie 1910.

Ioan N. Nistor.

istorică, zidită la anul 1697. sub Domnitorul Român Michnea-Vodă. In archiva bisericeii a găsit dnul Crețulescu niște evanghelii vechi din veacul al 17-lea cari evanghelii din partea Rev. Dlui Vicariu Jacob Macaveiu au fost dăruite dlui, Crețulescu pentru Museul bisericeii familia Crețulescu din București.

In schimb dl Crețulescu au donat bisericeii gr. cat. 100 cor.

— **Dl Vasile de Stroesco**, generosul Mecenate a donat bisericeii gr. cat. din *Gerbiște* suma de 300 cor.

— **Inștiințare**. Dela direcțiunea gimnaziului superior gr. cat. din Blaj dăm spre publicare următorul avis:

Din cauză, că miliția, ce se adună la Blaj pentru manevrele de toamnă, va petrece aici până în 4 Sept. a. c. și pe lângă cortelele din oraș va cuprinde și unele localități din edificiile școlare; *inscrierile la gimnaziul superior, la preparandie și școala de fete civilă, pe anul 1910/11 se vor începe numai Luni în 5 Sept. 1910, se vor ținea până în 7 Sept. iar prelegerile vor urma în 8 Sept. a. c.*

La gimnaziu examenele prescise, de corigență, de primire, celea private ș. a. se vor ținea în timpul regulat, adică la 31 August 1910 și zilele următoare.

Ordinul înscrierilor la gimnaziu va fi următoarea: 1. Luni în 5 Sept. a. c. dela 8—12 și 2—6 oare, se vor înscrie elevii din clasa I, apoi cei din clasele II—VIII, cari în 1909/10 au studiat la acest gimnaziu. 2. Marți în 6 Sept. dela 8—10 oare, se vor înscrie elevii din clasa II—VIII, apoi vor urma elevii veniți dela alte școale medii.

— **Protestul candidaților de advocați**. Este cunoscut că ministrul de justiție a întocmit un proiect de lege, care are menirea, de a îngreuna sporirea prea mare a advocaților. In înțelesul acestui proiect candidații de advocați cari nu-și vor câștiga diploma în de un an după intrarea în vigoare a acestui proiect de lege, — sunt obligați a face încă doi ani praxă de advo-

cați — după câștigarea diplomei și numai apoi își pot deschide cancelarie. Se știe că după legile de acum candidatul de avocat după trei ani de praxă, dacă face censura, are drept de a-și deschide cancelarie.

Proiectul ministrului a provocat cea mai legitimă indignare între candidații de advocați din țară, cari s'au adunat la o mare întrunire de protestare în Budapesta și au hotărât a lupta pe toate căile contra acestui proiect, invitând totodată prin deputațiuni și pe deputații din cerc, să ia poziție contra proiectului.

— **Conzistor plenar**. In ședința Conzistorului plenar arhiepiscopesc, care s'a ținut Luni în 15 August sau făcut primiriile în Seminarul junimii române gr. cat. studioase din Blaj. Din comitatul nostru au fost primiți următorii: Romul Moldovan din Șinca-Veche, Iosif Stoichița din Porumbacul de-jos. Ioan Bozdoc din Ucea, Clemente Pandrea din Mărgineni, Muntean Cornel din Lissa, Valer Crișan din Ohaba, Constatin Pica din Riușor, un număr destul de considerabil din micul nostru comitat.

— **Avansări în armata comună**. Cu prilejul jubileului de 80 ani dela nașterea M. S. Impăratului, au fost avansați următorii români: La rangul de sublocotenent, Aurel Bârsan în Reg. de inf. Nr. 31, absolvent al academiei militare, iar la rangul de cadeți: Aurel Birtalon în Reg. de inf. Nr. 5, Iosif Cozocia (64), Gavril Ursaciu (5), Sabina Sorescu (50), Ioan Poliția (37), Dumitru Draghici (64), Miron Gileg (85), Constantin Popa (33), Mihail Maxim (37).

— **Convenția comercială cu România** se va pune în vigoare, probabil, la 1 Septembrie a. c. Din contingentul de carne fixat pe anul prim, România va exporta la noi până la finele anului curent $\frac{1}{3}$ parte.

— **Tractere neomenească cu muncitorii**. Muncitorii dela fabrica de scânduri din Breaza, (ung.) bieți oameni aduși aici din comuna Borșa, comitatul Maramurăș, sunt espuși la aceasta fabrică la toate șica-

nările posibile. In toate zilele li poate vedea omul primblându-se pe la oficiile pretoriale, ca să le iee cineva în sus jalbele lor, căci beții oameni pe lângă lucrul cel greu ce il îndeplinesc și care e împreună cu moartea, li să subtrage din plata ce o au pe zi pentru muncare tare mult, iar mâncările ce le dau slănină răncedă, cu vermi, și brânză cu vermi, care nu le pot mânca, ba să și îmbolnăvesc, și pe bolnavi nu-i lasă să meargă la casa bolnavilor, ca să se caute cu medic. Adese le subtrage plata încât nu au ce să trimită acasă familiilor lor nimic pentru trai.

La mai mulți inși (cca 32 de inși) li s'au confiscat din partea reprezentanței fabricii cărțile și uneltele de lucru și nu li să 'dau înapoi, ca să nu să poată duce dela fabrică, ba nici ca să le poată pune ca amanet ca să poată mânca ceva, de vr'o 5—6 zile umblă flămânzi pe ulițele Făgărașului. Precum să vede fabrica voește a'și lucra cu oameni aduși în cinste și a încasa numai pentru sine. Dl avocat Dr. Camil Negrea, a luat cauza în apărare — gratuit — ca să caute dreptatea.

Un mai mare barbarism nice nu să poate închipui în veacul luminei (20-lea) așa ceva să credea de posibil numai sub domnia cnutei în Rusia și la noi înainte de 1848.

M'am înfiorat când mi-a istorisit acestea unul dintre cei patru aici subscriși: Mihai Alexa Frișcă, Roman Viciu Roman, Stefan Vânsălă, Stescu Ion Călbază.

Mulțămită publică. — Cei 32 frați de ai noștri din Maramurăș, cari după ce au fost chinuți trupește și sufletește în fabrica de ferestrea a societății pe acții (Háromszéki és Fogarasmegyei fűrészgár részvénytársaság), sub conducerea Dlor Beai Kiszternik, Eliás Waltarbeiter și Stoltz Mór, de la Breaza șapte săptămâni, iar în a 8-ta umblând lichniți de foame pe stratele Făgărașului și cerșând dreptate deregătorilor, și cari au scos lacrimi de durere din partea tuturor oamenilor de bine, ca să nu fim muritori de foame, unii creștini

SCRISORI.

Domnule Redactor!

Ași vrea să stau oțăr de vorbă cu D-ta că totdeauna mi-a plăcut să stau la taifas cu oameni, cu cari mă pot înțelege. Vedeți D-Voastră, așa e firea mea, imi place să stau de vorbă cu bătrânii. Tata tot mereu imi spune, că vorbe înțelepte numai din gura oamenilor bătrâni și pășiți poți auzi. Să poate, nu zic ba, dar eu cred, că ai tineri de azi, știu mai multe, sunt mai sfătoși...

Eu nu cred, că din capul vreunui horodog bătrân, să fi eșit gândul acela de a face mașini de sburat, și căruțe de acelea, fără cai, cari fac pe drum taca... taca... taca... de mai te apucă frigurile când le vezi...

D'apoi noa, ce să le faci, așa's tinerii aștia, cari umblă pe la școli, după ce să fac dobă de carte, nu le mai place să umble pe jos. De bună seamă, că a-ți cetit și D-Voastră prin gazete, că la Brașov, pe livadia Stupinilor, încă s'a găsit un sfătos ca să sboare prin aer, dar noroc, că i-s'a stricat o alică, ori 'helică', cum Doamne iartă-mă li mai zice, căci altcum să tot ducea, unde și-a dus mutu iapa... Mare meș-

teșug să te pui la întrecere cu pasările... Eu gândesc, că învățații aștia, nici noaptea nu mai pot dormi de grija minunilor. Ferice de noi, că n'am fost pe acolo, că numai ne-ar fi venit și nouă pofta să ne suim în căruța ala cu aripi, ba ne-am mai fi trezit și cu 'întunecime' de buzunare.

S'aude că și pe la Făgăraș ar vrea să vină un conte d'ăia sărac, cu 'sbârnațoarea' aceea, ca peste câteva ciasuri să se ducă bogat.

Am mai auzit apoi o veste, care mi-a stricat cu totul pofta de muncă. Am auzit, că săptămâna trecută, s'a întâmplat o ciocnire de baloane în Holbav și o parte din reprezentanța comunală, îngrijată de soartea acestor sburători, a hotărât tăierea pădurilor, și pardosirea hului dela Holbav, pentru a face cu puțință umblarea cu automobile. Oricum — zic ei — este mai sigură umblarea pe pământ, decât a sbura prin aer.

Să mă credeți, domnule Radactor, dar prea multe nădrăvăni fac domni aștia. Măne, poimăne vom auzi, că va născoci cineva vr'o mașină, cu care să poarte norii, să 'nvieze morții, și să se suie chiar și'n căruța lui Sfântul Ilie. Ș'apoi astea, trecă ducă-să, dar am mai auzit de altă potcă.

...Studentu ăsta al vecinului *Berbelec*, imi cetea deună-zi dintr'o gazetă, că

școalele românești ar fi în primejdie. Eu nu știu, că de unde pot afla gazetarii ăia toate buclucurile din țară. Parecă ei sunt puși să cutreere țările ca să afle toate întâmplările. Zău trebuie că e mare meșteșug ăla să scrii la gazete. Ștudentu nostru Berbelec spune, că a eșit o lege nouă de școală, care face pe învățători să gâfăie unguerește.

Apoi mai spunea, că de aici înainte băieții de român trebuie să învețe cât mai mult unguerește; să se închine, să cetească, să scrie și chiar să tușască unguerește. Să zice, că legea asta școlară ar fi adus-o un ministru cu numele Popponyi. On pretin imi spunea, că badea Cârțan e cătrănit rău pe legea asta. Într'o redacție ar fi zis badea Cârțan, că cum poate pretinde cineva, dacă pui sub o cloacă ouă de găină să scoată pui de rață. Dascălu din Glâmbocă să jeluia mai săptămânile trecute, că de atâta borboloseală unguerească i-s'a spart coperișul dela școlă. Vom vedea ce va mai zice depre legea asta nouă dascălu Ciuhoiu, că ăla e tare curagios, ăla e în stare să se ia la clanță chiar și cu solgăbirău.

Acuma, domnule redactor, trebuie să încheiu scrisoarea mea, că pe căldurile ăstea mi-a secat și cerneala în călimăr. Dapoi nu-i pricină, o să mai vorbim noi altădată, că doar' n'o să murim cu una cu două.

Ghimbășanul.

buni și cu adevărata iubire de aproapele nenorocit, între cari banca „Furnica”, apoi familiile: D. Gabor, I. Peia, C. Pop, M. Derlosea, N. Silaghi, I. Crăciun, T. Streza, etc. le-au sărit într'ajutor, ținându-i cu de ale mâncării mai multe zile. — Din partea acestor nenorociți cu ochii plini de lacrimi ne roagă să aducem mulțumită publică pre aceasta cale tuturor acestor generoși benefăcători, rugând pe bunul Dumnezeu să le răsplătească însuși și înmiiit din nesecatul său izvor de bunătate.

De încheiere atragem luarea aminte a cărturarilor noștri de pretutindenea ca să se îngrijească ca poporul nostru muncitor să nu fie vândut și pus în slujba altora în și-ru dobitoacelor fără nici o răsplată.

— **Omor în Drăguș.** Vineri în 19 a lunei c. seara la 6 ciasuri în hotarul comunei Drăguș s'a întâmpat următoarea nefericire: Băieții Iacob Fogoroș și Loghin Trâmbițaș pășteau vitele pe pășunea comunală. Deodată băieții încep a să certa, iar atunci băiatul Iacob Fogoroș așa să vede neavând alte documente la îndemână cu ciomagul cu care păzea vitele — a documentat tovarășului său, că el are drept lovindu-l pe Loghin Trâmbițaș în cap, care la moment a rămas mort. Ambii băieți sunt de 17 ani.

— **Se caută un învățător harnic.** Pentru o școală elementară din Sălaj, să caute un învățător tinăr care, pe lângă cualificațiunea recerută, să aibă și ton frumos, ca să știe forma cor cu tineretul și să poată instrua doi copii la o casă inteligentă.

Emolumentele sunt 100 cor. eventual și mai mult.

A se adresa la Redacțiunea „Gazetei de Duminecă”.

Iubirea frățească.

Fiul unui bogat neguțător din Craiova, petrecându-și tinerețea numai în desfătări și fapte necuviincioase, își atrase mânia tatălui său, ale cărui îndemnuri și povețe le disprețuise. Bătrânul, cătră sfârșitul vieții, făcu un testament prin care-l desmoșteni. Tânărul, aflând despre moartea părintelui, începú a se gândi mai serios la viață, la greșelile sale și la durerile ce-i cauzase prin purtarea-i destrăbălată; își veni în simțiri și-și plânse rătăcirile trecute.

Când apoi fu încunoștințat și despre desmoștenire, act prin care i-se răpia singurul mijloc de vețuire, el nu murmură cătuși de puțin în contra memoriei tatălui său, ci o respectă înru toate, mărginindu-se numai a rosti cu adâncă măhnire aceste cuvinte: «Așa mi s'a convenit; i-am meritat pedeapsa!»

Această moderațiune și pocăință ajunse până la auzul lui George, fratele-i mai în vârstă, care, încântat de schimbarea purtării lui, se duse la dânsul, îl îmbrățișară și-i zise: «Frate, părintele nostru, prin testamentul său, m'a lăsat singur moștenitor peste toată averea; însă el n'a voit să înlătore dela moștenire decât pe omul de atunci, iar nu pe cel de astăzi. Îți dau deci partea ce ți se cuvine.»

O asemenea purtare dovedește o inimă bună și fu citată ca exemplu pentru tinerime.

(Albina).

De J. M. Răureanu.

— **Invitare.** Inteligența română din Berivoaie și jur are onoare a Vă invita la Producțiunea Teatrală-Declamatorică ce se va aranja Duminecă în 28 August st. n. 1910, (Sf. Marie) în sala școalei comunale din Berivoiul mare începutul la 1/2, 8 oare seara. Comitetul Aranjator. Prețul de intrare: de familie 3 cor. de persoană: 1 cor. 30 fill., loc de stat 80 fill. Venitul curat e destinat în favorul școalelor din Berivoaie. Suprasolvire generoase se primesc cu mulțămită și se vor quita pe cale ziaristică. NB. Dnii oaspeți sunt rugați a se provizionă cu vipt, pentru beuturi bune s'a îngrijit Comitetul aranjator.

Program: 1. Teatru: „Crescătorul”, comedie într'un act, Aug. Kotzebue, localizată de Cor. Darabant. Persoanele: Boierul Gruion, mare proprietar d-nul Andrei Grecu Clelia, fiica lui d-șoara Liviu Stan Emiliu, nepotul lui d-nul Teofil Radeș Valentin, servitor bătrân d-nul Matei Chiușdea Doamna Rusmin, bona Cleliei d-șoara Elvira Radeș Drol, căpitan de cavalerie d-nul Valer Pric, Chifor, ordonanț d-nul Samoilă Socol. 2. Fragment din „Scrisoarea III-a” de Eminescu, declamată de Victor Florea. 3. Monolog, predat de Gh. Socol. 4. „Călușerul” și „Bătuta”, jucat de 4 părechi. După producțiune urmează Dans.

— **Recordul vieții omenesti.** În Bulgaria, în comuna Palesco trăește o femeie română în etate de 126 ani. S'a născut pe timpul răscolei lui Horea-Cloșca la admirat pe Napoleon viu. În 1848, a fost femeie bătrână și azi a ajuns recordul vieții omenesti. Numele ei este „Baba Vasilica” iar a băețandrului ei cel mai mic este Todor de 100 ani. Sermana femeie a gustat vieța din trei secolii. Ce e mai mult de admirat, fumează foarte mult.

— **Din minunile naturii.** Întru'n sat în Romania i'sa născut unui țaran un copil cu două capete care însă a murit pe loc după naștere. Tatăl său care să chiamă Ioan Grecu la dus la Mangalia unde apoi această minune a naturii să păstrează în spirt.

— **Pericolul holerei.** După știri din Constantinopol s'au ivit patru casuri de holeră în kaza Naumvran (vilaetul Erzerum) dintre cari unul urmat de deces.

— **Intinderea holerei.** Din Odessa se vestește, că cu toate întinsele măsuri sanitare, epidemia de ciumă continuă să se întindă în oraș.

— După știri din Madrid importante măsuri au fost luate în toate porturile spaniole și pe punctele de graniță în urma ivirii holerei în Italia. Vapoarele, cari merg în America de sud și cari se duc până la Genua, se vor opri de acum înainte la Barcelona.

— Din Petersburg se vestește, că în ultimele 24 ore, s'au produs 63 de noi casuri de holeră și 12 decese. Numărul bolnavilor este 714.

— **In Fiume** s'a ținut un consiliu sanitar pentru combaterea holerei, la care au luat parte reprezentanții autorităților civile și militare. S'a hotărât, că fiecare vapor venind din țări străine atinse de holeră, să fie pus sub carantină.

— **In Venezia** încă sar fie declarat numeroase cazuri de holeră. Autoritățile au luat măsuri severe de profilaxie. Străinii aflători la Lido au părăsit localitățile de urgență.

— **In Triest** la trei persoane sosite cu vaporul din Bari, sau aflat cu serioase simptome de holeră, în bărcile de holerici să află 27 de bolnavi suspecti.

— **Legi curioase.** Englezii au și astăzi legi, de care nu se mai pomenesc la alte popoare. Bunăoară legea engleză socotește vremea de noapte începând dela 9 oare seara până la 6 dimineața; deoarece furtul comis noaptea este pedepsit cu mult mai aspru decât un furt comis ziua, de aceea un hoț care e prins la 5 oare și jumătate dimini. va primi o pedeapsă cu mult mai mare, decât dacă ar fi furat la 6 oare și câteva minute. Alt caz în Anglia calea ferată nu este loc public, dacă un bețiv bea și să tolănește de sine, judecătoria îl achită sub cuvânt că într'un loc care nu este public, fiecine poate să chefuliască cât îi place. Acum încep și englezii înșiși să-și bată joc de asemenea legi; d'aceea s'a pornit o mișcare pentru a schimba radical curiozitățile acestea învechite.

— **Deschidere de atelier.** Avem onoare a aduce la cunoștință St. Doamne și Domnișoare din Făgăraș și jur plăcută știre, că văd. D-nă Elvira Moldovan n. Dejenariu își deschide cu 1 Octombrie anul c. „Un atelier de pălării pentru dame” în casele părinților D-sale din Strada Podului Nr. 40 d. în Făgăraș.

Recomandăm cu căldură pe D-na Elvira Moldovan, n. Dejenariu ca pre una care în urma praxei îndelungate ce și-a câștigat în atelierele cele mai bune, va putea satisface gustului modern a St. Dame și D-șoare, în toate privințele.

Concurse la stipendii.

Fiind rugați din partea mai multor abonenți ai foi noastre dăm aici după Unirea din Buj Nr. 34 o scurtă revistă a stipendiilor vacante și pentru cari s'a publicat concurs cu terminul la 18 septembrie n. 1910; și anume.

I. Din fundațiunea „Alexandru St. Șiuluț” sunt cinci (5) stipendii unu de 800 cor. unu de 600 cor. unu de 400 cor. tri cu 200 cor. unu de 120 cor.

II. Din fundațiunea „Costantin Pappalvi” un stipendiu de 240 cor.

III. Din fundațiunea „Ioan Daniel-Dănuț de Fersig” un stipendiu de 600 cor.

IV. Din fund. „Ioan F. Negruțiu” un stipendiu de 160 cor. și unul de 120 cor.

V. Din fund. „Ioan P. Bota” un stipendiu de 120 cor.

VI. Din fundațiunea „Vancea — Cassa arhidiecezană”. patru stipendii de câte 120 cor.

VII. Din fund. „Iosif Tartia”. un stipendiu de 140 cor.

VIII. Din fund. „Andrieu P. Liviu”. un stipendiu de 100 cor.

IX. Din fund. „Alexandru Micu”. un stipendiu de 200 cor.

X. Din fund. „Timoteiu Cipariu”. un stipendiu de 100 cor.

XI. Din fund. Vasiliu Rațiu”. un stipendiu de 200 cor.

XII. Din fund. „Ioan V. Rusu”. un stipendiu de 160 cor.

XIII. Din fund. „Costantin Alutan”. două stipendii de câte 120 cor.

XIV. Din fund. „Ioan Chirilă”. Intereșele disponibile ale fundațiunii acesteia pe anul 1910, în suma de 550 cor. în senzul

literelor fundaționale se vor împărți în părți egale între consăngenii fondatorului, cari studiază la vre-o școală.

XV. Din fund. „Alexă Bidian“. Din venitele acestei fundațiuni se vor împărți stpendii adecuate tuturor nepoților din frați ai fondatorului și în locul al doilea băieților și fetițelor înrudiți cu fondatorul prin sânge până la al patrulea grad, născuți din căsătorie creștinească, fără conziderare la natura studiilor, ce le urmează, — nu vor fi eschiși dele stpendii nici acea cari învață măestri.

XVI. Din fund. „Demetriu Cutean“. un stpendiu de 40 cor.

XVII. Din fund. „Parteniu Moldovan“. două stpendii de câte 100 cor.

XVIII. Din fund. „Petru cav. Ioanette“. un stpendiu de 600 cor. și un stpendiu de 400 cor.

XIX. Din fund. „Jacob Páll“. un stpendiu de 50 cor. și un stpendiu de 30 cor.

XX. Din fund. „Augustin Lăday“. un stpendiu de 800 cor. două stpendii de câte 400 cor.

XXI. Din fund. „Ferdinand Hirsch“. un stpendiu de 800 cor. un stpendiu de 600 cor.

XXII. Din fund. „Dr. Simeon Ramontzai“. un stpendiu de 630 cor. un stpendiu de 168 cor. trei stpendii de câte 126 cor.

XXIII. Din fund. „Ioan Bobb“. două stpendii de câte 120 cor.

XXIV. Din fund. „Gavril Vaida“. un stpendiu de 140 cor.,

Concurenții la toate fundațiunile înșirate până aci în 24 pozițiuni au să alătore la suplicile sale scrise și subscrise cu mâna proprie în l. română: testimoniu școlastic în copie autentică, carte de botez, atestat de paupertate, atestat medical și pentru dovedirea consăngenității cu fondatorul au să alătore atestat dela respectivul oficiu parochial, care să cuprindă tabela genealogică exact dedusă. Sunt datori mai departe să numească expres institutul, la care vor studia în anul școlastic 1910/11, și să determine apriat suma și soiul stpendiului pentru care suplică. Suplicile, cari nu vor corăsurde cerințelor aci înșirate, precum și cele intrate după termin, nu vor fi luate în conziderațiune.

XXV. Din fundațiunea „David Br. Ursu de Margina“. un stpendiu de 200 cor.

XXVI. Din fundațiunea fe atumnote a Inernatului Vancoan de fetețe din Blaj. Opt alume de câte 100 cor. Un ajutor de 50 cor.

E de însemnat că cele mai multe din aceste stpendii sunt legate de consăngeri de rude și numai aceia pot primi acelea stpendii cari sunt înrudiți cu respectivul fondator.

Iar unele diu iele sunt logate de ăomunități asumită, sp. ex. satul din care sau născut respectivul fondator și de împrejurime.

Sfaturi practice.

Sfaturi pentru popor. Copilul, pentru-că a lucrat la casa părintească, nu poate pretinde mai mult din moșie decât frații. Dacă părintele a murit fără ca să lase testament, averea rămasă, între copii să împarte pe o formă. Conform regulamentului

de drept și praxa judecătorească, pe titlul, că la casa părintească a lucrat cu ani de-arândul, și poate, că a sporit averea, din aceea nu poate pretinde mai mult, de-cât acel copil (copilă) care, eventual, prin căsătorie, trăește în altă familie, iar la casa părintească de loc nu a lucrat. În asfel de casuri presupunerea este aceea, că copilul, care lucră la casa părintească și totodată concurge prin munca sa la susținerea și sporirea averi, primește în schimb hrană, locuința și îmbrăcăminte etc. Reintoarcerea sumei plătită în datoria cu care a fost îngreunată moșia, după moartea părintelui, numai în acel cas și atunci o poate pretinde, când va adevări, că suma cu care a plătit datoria a fost averea lui proprie și adecă nu din venitul moșiei a prevenit.

E bine să citim în pat? A ceti în pat — după culcate, — nu-i iertat să-o facă numai cel mai sănătos om, zice un medic vestit. Sunt mulți cari pot să-și permită acest lux (pe conta sănătății) dar trebuie să fie cu mare băgare de seamă căci strică foarte mult. Cetitul în pat — dar numai pe puțin timp — este ertat numai pentru acei oameni cari să culcă agitați și cu nervii încordați. Astfel de oameni nu pot adormi cu una, două, și prin urmare cetitul în pat este pentru ei un adevărat leac, un balsam folositor care îi face ca în scurt să se liniștească și adoarmă.

CĂRȚI, FOI și REVISTE.

A apărut nr. 2—1 de pe anul III din „Revista politică și literară“, ce apare la Blaj sub direcția dlui Aurel Ciato și cu colaborarea celor mai distinsi scriitori români.

Sumarul bogat și variat al acestui număr e următorul:

Aurel Ciato: După alegeri; P. Papazissu: Pastel (poesie); Al. Ciura: Revedere (nuvelă); M. Străjanu: „Puterea sufletească“ (studiu psihologic de C. Radulescu-Motru); Dr. I. Rațiu: Bunea ca istoriograf; Ionel: În atelier (nuvelă); Hyperion: Lacrimi (poezie); Dr. Valer Moldovan: Decadența șovinismului; Ioan Adam: Rascoalele țărănești; D. Nechifor: Serenada unui flăcău (poezie); Al. P. Dafin: Cântec nou (poezie); Dr. Franz Oppenheimer: Teoriile de stat și ideea de stat sociologică; A. Melin: Baba vicleană (poveste pentru copii); Dr. V. Nițescu: Glosse (Libertate de presă); (Libertate, egalitate-frățietate); I. Agârbiceanu: Prăpastia (nuvelă); A. Ciato: Sub linie (Pro domo); Horia P. Petrescu: Fierarul (poezie); Al. Ciura: Cronica literară (N. Iorga și Academia română); A. Ciato: Note politice (Ce vrea domnul Tisza?); Redacțional.

„Revista politică și literară“ se poate procura la Blaj (Balázsfalva) Transilvania. Abonamentul pe nu an: 12 cor.; pentru studenți, învățători și preoți: 8 cor.; pentru România și străinătate: 15 cor.

Au sosit la Redacția foi „Revista economică“. Nr. 34. cu următorul cuprins:

Perspective financiare. — La chestiunea societății noastre de asigurare. — O rectificare. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți comerciale și financiare: Jiana. Agricultură: Situațiunea agricolă. — Cronică: Bancnote nouă a K. 100, Agenturi postale nouă. — Din registrul firmelor: Firme insolvente, firme falite. — Poșta redacțiunii.

POȘTA REDACȚIEI.

P. R. în D. Articolul trimis mi-se pare așa de albastru în sentimente Nu cumva ai fost pe la Monte-Carlo?

T. N. în B. Redactorii ziarului nostru au alergat pe la toate farmaciile din Făgăraș după cosmetice, pentru a curăți de pete poesia d-tale. Durere însă n'au găsit. Acum doarme somnul lung în coșul redacției, de unde nu mai este reintoarcere...

G. E. în S. Articolul d-voastră parecă e scris cu ortografia lui badea Cârțan ș'apoi altă potcă; studiind cuprinsul articolului am căpătat toți durere de măsele...

Abonatului nrul 500. Poesia e atât de ispititoare, încât era gata să pună în grevă întreg personalul tehnic din tipografia noastră.

Știetot Aditudinile d-voastre ca jurnalist sunt încă în embrion.

Hasdrubal. Vă plângeți, că ați încercat și cu poesia și cu proza, dar n'ati avut succese, nici baremi în parte. Noi vă dăm un singur sfat: nu mai încercați nimic.

N. Ș. T. Sub influența articolului d-voastră a-ți aduce numai în ispită pe călugării din România, făcându-i ca într-o bună dimineață să-i vedem pe toți fără barbă.

O. V. în G. Sane credeți Domnule, dar în chaosul de idei cuprinse în articolul trimis, numai cu aeroplanul-Vlaicu am putea pătrunde.

Z. F. în D. Dacă ai plăcere să faci nițică cură la Seghedin; îi dăm loc.

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP.
CONSTANTIN POPP.

AVIZ!

Pentru înscrierea școlarilor la școalele confesionale să află următoarele tipărituri, conform ordinului ministerial mai nou:

Ziar de primire,

Ziar de frecvențațiune și progres,

Ziarul materialului propus,

Ziarul vizitațiunilor și evenimentelor.

Consemnarea manualelor întrebuințate.

Testimoniile sau atestate de șc. despre frecvențarea școlei.

Chitanțe pentru văd. preotese.

Să află de vânzare la Tipografia C. Popp în Făgăraș, cu prețurile cele mai ieftine, după coală.

„BIBLIOTECA OLTEANULUI“

Vestim cu plăcere iubiților noștri cetitori, că în zilele aceste a eșit de sub tipar

Nr. 1. din

„BIBLIOTECA OLTEANULUI“

„Primavara“,

o cărticică, și frumoasă și folositoare. 4 coale tipar 8° mic.

Să capătă de vânzare la tipografia C. POPP, în Făgăraș, cu prețul numai de 24 bani.

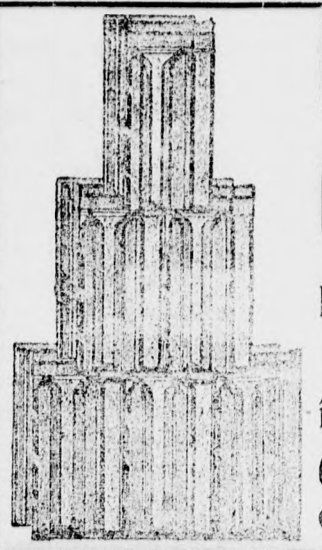
Vanzătorilor să dă raba-tul cuvenit.

O dșoară cari a absolvat contabilitatea, posedă limba română maghiară și germană caută post într'un Birou.

Informațiuni se iau la administrația foaiei.

Uleiul pentru urechi

a lui **Dr. G. Schmidt**, medic legist și militar, vindecă repede și perfect asurzenia cronică, durere de urechi, văjăitul și alte boale de urechi și în cazuri învechite. — O sticlă costă 4 cor. și să poate căpăta la farmacia: **Grósz Nagy Fereucz**, gyógyyszerész, Debreczen, Kossuth-utca 8.

AVIZ!

Çiglele Fratilor Schmidt

Franteze Falz duplu, febricate în Brașov, să află de vânzare în mic și mare în magazinul făcut la gara din Făgăraș. Cancelaria fabricii: Făgăraș, piața mare nr. 25. Casele dlui Dr. I. Șenchea, unde să primesc comande.

AVIS!

Subscrisul aduc la cunoștința On. Public român, că am luat asupra-mi în regia proprie renumitul

Restaurant Promenad

din Brașov, (colțul promenadei de jos) și'l voiu :. conduce sub supraveghierea mea proprie. .:

◀ **BUCĂTĂRIE ESELENTĂ.** ▶

Vinuri curate. Bere de Steinbruch.

☛ **Serviciu cu atențiune și prompt.** ☚

Să recomandă tuturor patrioților români cari merg sau să reîntorc din România prin Brașov a cerceta restaurantul amintit.

cu stimă
Stefan Suciu
restaurater.

La tipografia noastră se află de vânzare următoarele:

Căntece din vremea veche, culesse de *G. Tulbure ases.* cons. Edit. tipogr. C. Popp, Făgăraș. 40 fill.

Țiganul cătană, comed. într'un act. scrisă în versuri de *Em. Suciu*, inv. Ediția II. Prețul 30 fill.

Au plecat la târg de vite, dialog, de *Em. Suciu*, inv. Prețul 30 fill.

Țiganul în căruță, dialog, de *Em. Suciu*, inv. Ediția II. Prețul 20 fill.

A eșit de sub tipar în tipografia noastră, opul ce conține dragălașa piesa teatrală:

Logodna dela Sfânt Ion dramă populară în patru (IV) acte, de *AUGUSTIN SZILÁGYI*, cand. de adv. Făgăraș,

și să află de vânzare cu preț de cor. 1.20 b. + porto 6 b.

TIPOGRAFIA și LIBRARIA POPORULUI

Făgăraș, Vár-tér Nr. 46, (casele I. Peia).

(Vis-a-vis de Magistratul orășănesc.)

☛ **Esecută totfelul de tipărituri**, dela cele mai mici până la cele mai mari, ca: registre, testimonii, chitanțe, citațiuni, cataloage, anunțuri, broșuri, opuri, circulare, invitări, programe, bilanțuri, acții, conturi, blanchete, note, prețuri curenle, cuverte, epistole, ord. de dans, bilete de logodnă, de cununie, diferite cărți de vizită, bilete funebre etc. etc. din care se află un asortiment bogat, la cerere și în colori, **cu prețurile cele mai moderate.** ☚

La tipografie se află pentru ambele confesiuni **tot felul de tipărituri oficioase** pentru agendele bisericesti și scolare; cărți de școală și de literatură populară, recvizite de scris, etc

☛ Comandele din afară se efeptuesc repede. ☚

Spriziniți instituțiunile românești!

Cu stimă
CONSTANTIN POPP,
proprietar de tipografie.

In zilele acestea a sosit și să află de vânzare la tipografia noastră prețioasa cărticică:

„In amintirea Canonului Augustin Bunea.”

Articole și alte semne de durere ale neamului. Conține 200 pag. 8° mic. Prețul 50 bani, plus 10 bani porto.

INSTALAȚIUNE CU ABUR.

Prima văpsitorie de stofe și torturi cu abur.

Văd. WILHELM ENGEL

Făgăraș, ulița Apor, Nr. 18, (aproape de Magistrat).

Aduc la cunoștința On. public din loc și dela sate, că după cerințele timpului modern de azi mi-am aranjat din nou un **Atelier de văpsit, de curățit, de spălat și călcat** (glanțuit) cu totfelul de mașini și cu o

Instalațiune chemică mânată cu abur.

Sunt în plăcută poziție de a primi pentru văpsit în toate colorile cerute, pentru curățit, călcat etc. tot felul de haine, stofe, mătăsarii, stofe de pănură, pânzării, țesături, cătrințe, torturi, arniciuri și tot felul ce cade în sfera branșei acesteia.

Diferite țivare pe pânză cu olei.

Serviciu prompt **Cu prețuri ieftine.**

Rog On. public de a-mi da tot sprijinul și în viitor cu toată încrederea, ca și până acum, și mă voi sili, ca cu aranjarea din nou a instalațiunei cu abur, să fie pe deplin mulțumit.

Cu toată stima

(6) **JULIA ENGEL.**

Făgăraș, ulița Apor, nr. 18 (lângă Magistrat).

ANUNCIURI, INSERAȚIUNI și RECLAME

se primesc cu prețuri reduse la administrația foaiei „Olteanul” în Făgăraș la tipografia C. Pop.